

5.

ARCHA
∇ H J ∅ ∇

**Radek
Malý**

**Legenda
o svaté holčičce**

poema z morové Prahy

Prolog

Znáš Petřín: kopec nad městem Prahou,
je tam pár staveb, víc stromů a nějaké skály,
po kterých se snad celý jmenuje.

U jedné pěšiny ve skále našla bys výdut.

Jeskyňku: něco mezi dětskou přihrádkou
v kolumbáriu

a oltáříkem komusi neznámému.

Bývaly v něm rozličné věci

na způsob cetek, ale pak zase i vzácnost,

jakou by netrouf si nikdo vzít ani mezi dva prsty.

Jednou jsem spatřil u toho místa bytost –
zjemnělý mladík, nebo jen dívka s krátkými vlasy?

Cosí tam zanechala na papíře.

Cosí zatížená miskou s drobnými relikviemi
ze střílnice.

Otálela v okolí, dokud jsem nepřesel,

ale já se tam později vrátil.

Byla to legenda o svaté holčičce.

I.

Bylo to o čase moru, kdy celá Praha nosila zakrytá
ústa,
jako by kdovíco skrývala; sešité rty nebo nemyté
zuby...
Jako by dýchat byl hřích.

Jen doktoři a sklízeči mrtvol nosili velké zobáky,
naplněné pižmem a kadidlem; do pytlů
z recyklovaného plastu
smetali zbytky... to, co po obětech zbylo,
po obětech té nákazy.
Proslychalo se cosi o jisté dr. Galénové,
která ví, co s tím, nikdo jí ale nedá tu moc,
a taky o tom, že už se tisknou potravinové lístky
(to hlavně mezi seniory).
A co se toho namluvilo o nejlepší stříhu na roušku
podomácku!
Jistí výstředníci používali i lepší toaletní papír
jako výstelku do kašmírového plédu
a osvědčily – a tudíž vyprodaly – se prý i dámské
vločky.

To bylo ještě před tím rabováním.

Bylo to teprve několik týdnů ve vzduchu. Mnozí to
nebrali vážně,
vyšívali si na své roušky zakázané ornamenty
a dál popíjeli na vyhlídkách nad řekou laciné víno
a zpod mostu dál znělo vyhrávání harmonikáře.
Sociální sítě byly ještě v plenkách. Největší legrací
bylo přistihnout někoho při pracovním hovoru přes
počítač
ve spodním prádle přeběhnout vzadu v pokoji.
Pak už si lidé dávali větší pozor
na to, v čem doma chodí oblečení,
když už tam trávili tolik času.

II.

Morové byly prý děti. Staří se křížovali,
jenom zaslechli dětský pláč.

Babičky venčily své psy pomocí dronů
anebo jen tak na vodítku z balkonků vonících
hlínou,

rozmohl se obchod s černými fazolemi
a nikdo se neodvážil ani uceknout.

Jediné slovo se mohlo říkat: Roušku! sykali na sebe
chodci,

obcházeli se obezřetnými čapími kroky,
a kdyby to šlo, snad by si pak i odplivli.

A ještě k těm sklízečům: nebylo ani třeba
zavádět rakve s odendávacím dnem,
protože lidi neumírali nijak zvlášť dramaticky.

Oni prostě uschli.

Nebyl to popel – spíš to vonělo jak mokré listí.
Smetávali je obrádními smetáčky z bobří srsti
na lopatky z mosazi

a odváželi kdovíkam za město. Prý.

I tohleto se o nich povídalo. Těch v černých
kloboucích.

A paradoxně přibýlo dopravních nehod: oběťmi
byli brýlatí,

kteří si funěli zpod roušky do skel.

Když jsem tehdy v tom zmatku ztratil doklady,
vzal jsem si na úřad kontaktní čočky.

Mám na průkazech fotku bez brýlí,
zato však s rouškou.

Bylo to o čase moru, kdy celá Praha nosila masky
a slychali jsme slova málo známá
jako „ústenka“ anebo „šokér“.

Už tehdy se říkalo, možná to potrvá déle.

Tehdy se roušky ještě doma odkládaly

a mlčelo se o tom, že nakažená je i britská královna.

Také se hromadilo jídlo: z regálů zmizelo droždí,
jako by najednou všichni měli péct chleba

(a, paní Jirásková, ten recept na chleba z hrubé
mouky,

tak ten vám nedám. Vyšla by vám knedla!),

jíst kosmickou stravu a fotit se u zdravých
a smysluplných talířů.

Tehdy, když jírovce na petřínské stráni nabraly mízu
do pupenů,

ty hrdě se vztyčily v podobě obrovských spárů,

tehdy se na Malé Straně narodilo
děvčátko.

III.

O jejím početí vedou se spory.
Můžeš se dočíst, že v nebi se spletli
a omylem vrazili do dítěcího těla andělka, či co.
Taková blbost!
To andělé pili víno u stolů Páně,
červené ohnivé maďarské víno,
očumovali si navzájem místa, kde tušili pohlaví,
a sázeli se o přisprostlé věci.
Pry: oprcat ženskou. A kdo by to řekl,
i tohleto se o ní povídá,
o svaté holčičce.

Vlastně to všechno bylo jinak,
jenomže nikdo neví jak.

IV.

Většina dětí rodí se s pláčem.
Ty moje třeba měly při tom ústa hranatá
a řvaly, jako by je chtěli spařit v hrnci!
Ty, které nepláčou, bývají mrtvé.
Ale ne tak holčička. Přišla na svět s úsměvem,
jakým na konci března rozkvétají meruňky v sadu
o prvním jarním úplňku.

*„Promiň, já zapomněla,
že nemůžeš mít děti...“*
stálo v textové zprávě
odeslané 31. března toho roku
kdovíkým kdovíkomu. Bývaly kamarádky.

Tak tedy holčička:
přišla na svět v tu chvíli,
kdy ještě nikdo netušil,
že bude to trvat čtyři úpěnlivé roky,
kdy se národ znovu učil jíst i slupky z brambor.
Máme ji tu
a všechny divy na ni teprve čekají.

V.

Byl to rok dracény.
Sdílela se videa tancujících kaloňů a návody
na podomní výrobu dezinfekce
a k velkým balením müsli se začaly přikládat
plastové figurky Václava Havla. Docela malé.
Hygiena trasovala pohyby lidí s barevnými copánky
ve vlasech.
Brambory, které nestihly být vyryty,
se chystaly přezimovat v zemi.

Metaři obdrželi hlučné vysavače z Východu. Prý
dar tamní vlády.
Jenomže listí našich stromů bylo příliš velké,
ucpávalo choboty
a způsobovalo výbuchy v parcích.
Pak už se o tom nemluvalo, ale metaři se vrátili
k metlám,
malíři k barvám a štětcí
a učitelky k tabuli a křídě.
Tehle nápis vítr a déšť nikdy nesmazaly:
Pomoz nám, svatá holčičko!
(Byl totiž v průjezdu našeho domu,
kde tehdy se konala domovní schůze,
na níž se rozhodlo, že střechou dál bude téci.)

Byl to divný čas. V obchodech měli samé
předražené pozlacené dorty
a na polích se hodně viděl mák.
Čápi v obrovských houfech sedali na rozorané lány
a posilňovali se před odletem na jižní hemisféru
planety
přemnoženými traumaty.
Babí léto se zvrtilo. Žítkovské důchodkyně secvičily
menší kabaret
pro cizokrajné vězně svědomí.

Po pavlačích jeseně se šeptem nesl úsměvný šiboleť:
VŮDCE MLUVÍ K NÁRODU
NÁROD BĚŽÍ K ZÁCHODU
Další ministr se odvolal na svou nemohoucnost,
byla jím jmenována bílá laň
a tehdy se holčička učila chodit.

Tak učí se možná chodit anděl: nožkami po zemi
a s hlavou v nebi. Přímou v oblacích,
pro které není vidět tam dolů.
A tak se to motá jedna přes druhou,
tak se to motá, až otcovská ruka chytit nás musí
a jsme tomu rádi.

Byl to čas jako ze žurnálu, který už léta nevychází.
Zákaz zpěvu bylo to nejmenší.
Skleněné rakve, lesklé jak cadillacy, lemovaly ulice
a pózovaly v nich

vypreparované oběti lživých kampaní.
Kroužky thajského boxu se přesunuly do parků
a byl to věru pohled jako do prastarého počítače,
obzvláště přes zaslzené brýle:
rozmazaní panáčkové a panenky bojovaly
proti neviditelnému nepříteli.
Holčička u toho nebyla. Nemohla být.

Jakého pohlaví je dítě Slunce?
dožadovaly se odpovědi stále agresivnější davy
rybích hlav na náměstí Svatého Blažeje
a blázen zpoza kašny vykřikoval oplzlosti.
Luxusní potraviny s prošlou lhůtou spotřeby
končily na stolech střední třídy čím dál častěji,
předpověď počasí byla čím dál neúprosnější
a začal bodat neznámý druh invazivního hmyzu.
Ale když se v médiích začali čím dál častěji
objevovat podivínští vědátoři,
odjeli rodiče holčičky na venkov
a rozhodli se, že tam přečkají zimu.

V páté vlně epidemie se opět trochu pozměnily
příznaky nákazy:
Mladým dívkám kvetly na plicích lekníny
a mladí mužové se proměňovali v brouky.
Ztráta čichu a zákaz zpěvu už byly dávno passé.
Lékařům, kteří museli sdělovat hroznou zprávu
pozůstalému lidu,
se tehdy pro ten účel začala zapůjčovat květinová
jména.
Petr Klíč ve funkci vystřídal pana Anemonku

a kněžna Hortenzie podepisovala jeden zákon
za druhým.

Ta jména se líbila i dětem.
Ta jména se líbila i holčičce.
Opakovala si je před spaním
a ona kvetla v jejich holčičkovských snech.

Anebo se jí nezdálo nic?
Anebo byla sama sen?

A k tomu ty neutuchající demonstrace prsatých
prasat...
Dožadovaly se roušky jako podprsenky
a vůbec vehementně poukazovaly na nedodržování
zvířecích práv.
Jenomže na to byla špatná doba.
Zdražili tabák. Kuřáci se vrhali z nudistických pláží
online prostoru
rovnou pod sebe sama
nohama rovnýma jak cigarety
a stejně se hulilo jak dřív.
O holčičce se tehdy ještě nevědělo nic,
jen její nejbližší za její příchod před usnutím
děkovali všehomíru.

VI.

Kdo by to řekl: ona. A její první slovo bylo JARO!
Už umí chodit, capká, jak to tak bývá,
pořád se směje
a umí rozdávat dobro.

To by jí nikdo nepřál tu smrt.

Po blízkých dvorcích pobláznění kominíci
o její dobrotě šeptali básně do okapových rour.
O jejích skutcích pojednal už i jeden týdeník
(dokud se tiskly)
a říkalo se, že pod jejím dechem ožilo ptáče
vypadlé z hnízda.
Uměla hojit poraněnou duši
a spojovat rozlomená srdce.
A ano, i já jsem se tehdy nešťastně zamiloval.

Viděl jsem, jak ji potkaly dvě starší děti
a jedno říkalo druhému:
„Sklouň se před svatou holčičkou!“
Druhé to přes roušku nějak špatně pochopilo
a začalo tiše vyřázet z úst

*svatá holčička
bez svaté holčičky
svaté holčičce
svatou holčičku*

Ale než stihlo svatou holčičku oslovit,
než stihlo ji pojmenovat a dát za to vykřičník,
dala mu holčička na pusu prst.

„*Se svatou holčičkou!*“
sklouzlo druhému ze rtů.
Pak už se nestalo nic.

Tehdy jsem ji ještě jednou spatřil
přes větve vrbin. Šla po břehu říčky s kvítím
s ručkama sepnutýma. Bylo to nevyšlovně něžné.
Připadal jsem si jak prodavač draků v čase bezvětrí.

Pak z druhé strany, z ostrova, připlul ten prám.
Přivezl rozkurážené spratky výletníků
a povzdechly převozníka, že zítra zavírá.
Jindy jsem ji vídal jenom v představách.

To je svatá holčička.
Nemá v tom příběhu jméno, jakož ani my jsme jej
nepobrali.
A my jí děkujeme.

VII.

A pak ten konec: vůbec to nebyla hezká smrt,
rozhodně ne zas taková, jak se o ní píše,
obzvláště při vědomí možnosti,
že jsou i jiné způsoby holčičí smrti
(pořád mi tane na mysli
deviant, který Mudr. Liškovou navštěvuje obytýden
v úterý ráno
a jeho masturbační fantazie...).

Ale nešť!

Opět tu platí: nebyl u toho nikdo.

Jedno se přece ví: byla to právě bříza,
v kterou se svatá holčička proměnila,
když byla prokleta stařenou strachu.

Tříleté dítě! Dej mu Pán věčnou slávu.

Na jeho pomník složila se prý celá Malá Strana
a Smíchov,

ale i dlužníci z jiných pražských čtvrtí.
Za Andělem leží tam děvčátko v kameni
a bříza stojí.

Od těch dob ne že by lidí méně umíralo,
ale už neschli. Měnili se v stromy.

Praha se změnila v nádherný les.

Praha zas mohla dýchat.

Epilog

Čtenářko vlídná,
věz, že to skutečně všechno mohlo být jinak.
Nikdo nic neví v té záplavě zpráv
o neviditelném nepříteli v nás.

Na lístku v jeskyni dost možná stálo spíš toto:

*Tolik jsou vzdálené hvězdy a planety.
Bud', prosím, nablízku alespoň, Pane, ty.
Bud' vodou v kameni, kamenem ve vodě,
bud' tím, co v rozporech dospívá ke shodě.
Bud' révé oporou, bud' deštěm na jaře,
bud' dobrým pastýřem, bud' dobrým rybářem.
Bud' teplem v pokoji, kde v kamnech topí si
kdosi, kdo píše ti nad ránem dopisy.
Hvězdy a planety tolik jsou vzdálené,
ale ne.*

*Bud' blízko srnčete, když pláče po mámě,
miluj mě a věř mi tak, jako ona mně.
Bud' sluncem za zimy, světlem v tmách přístavů,
bud' vším, co znamená poctivou přípravu.*

*Tolik jsou vzdálené hvězdy a planety.
Díky, žes nablízku alespoň, Pane, ty*

jakož i my děkujeme svaté holčičce
za její dobro a naději, kterou nám dává.
Amen.

Nadační fond
Pramen Luhačovice
Pramen Luhačovice
Foundation

www.pramenluhacovice.cz

THIENEN * SERÉNYI
SPRÁVA MAJETKU THIENEN - SERÉNYI S.R.O.

Radek Malý
Legenda o svaté holčičce

ARCHA

Δ R C H Δ

www.nakladatelstviarcha.cz

Nadační fond Pramen Luhačovice

Nadační fond Pramen vznikl za účelem podpory rozvoje otevřené občanské společnosti v Luhačovicích a okolí. Kromě jiných aktivit pořádá na zámku Luhačovice literární rezidence a vydává drobná díla vzniklá v rámci rezidenčního pobytu. Fond tak navazuje na tradici působení významných spisovatelů, básníků a jiných umělců v Luhačovicích.

5.

Radek Malý

Legenda o svaté holčičce

Radek Malý (*1977) je básník, autor knížek pro děti, překladatel z němčiny a vysokoškolský učitel a zahrádkář. Jako učitel se zabývá hlavně českoněmeckými literárními vztahy, literaturou pro děti a mládež, vede semináře tvůrčího psaní a kulturní žurnalistiky. Za svou literární tvorbu získal četná ocenění.